

Sygnatura akt IV P 185/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 13 stycznia 2021 r.

Sąd Rejonowy w (...)IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Grażyna Gizewska-Rozmus

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2021 r. w (...)na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...)w O.

o odprawę

I oddała powództwo,

II nie obciąża powódki zwrotem kosztów procesu na rzecz pozwanego.

SSR Grażyna Gizewska-Rozmus

Sygn. akt IV P 185/20

UZASADNIENIE

Powódka M. K. wniosła o zasądzenie od pozwanej I. (...)w O. kwoty 29 674 złotych zł tytułem odprawy wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 01 czerwca 2017r.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że w Służbie Celnej pełniła służbę od 07.07.2004r. Następnie od 01 marca 2017r. stała się funkcjonariuszem (...)(...)w związku z wejściem w życie ustawy z 16.11.2016r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (dalej: ustawa pw KAS).

Dnia 16 maja 2017r., powódka otrzymała propozycję pracy. Z powódką nawiązano stosunek pracy na czas nieokreślony od dnia 01 czerwca 2017r. i obecnie jest pracownikiem korpusu służby cywilnej. Powódka wskazała, iż pomimo użycia przez ustawodawcę (art.171ust 1 ustawy pw KAS) sformułowania, że stosunek służbowy „przekształca się” w stosunek pracy, w efekcie przyjęcia nowej propozycji nie doszło do takiego przekształcenia, lecz do dwóch odrębnych zdarzeń prawnych, powiązanych czasowo i przyczynowo tj. wygaśnięcia stosunku służbowego funkcjonariusza i nawiązania stosunku pracy. Potwierdził to Sąd Najwyższy w powołanej przez powódkę uchwale z 19.02.2020r. (sygn. akt III PZP 7/19). Wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktuje się jak zwolnienie ze służby, co uzasadnia zdaniem powódki zasądzenie odprawy w oparciu o art.170 ust. 4 ustawy pw KAS. Powódka podkreśliła również, iż prawo do odprawy przysługiwałoby jej także zgodnie z treścią art. 163 ust. 4 uchylanej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o Służbie Celnej.

Pozwana (...) w O. wniosła o odrzucenie powództwa z uwagi na brak zdolności sądowej, ewentualnie – w razie nie podzielenia tego stanowiska – o jego oddalenie. Pozwana wskazała, że pozwanym winien być Skarb Państwa, nie zaś aktualny pracodawca powoda, co potwierdził również Sąd Najwyższy w powołanej w pozwie uchwale z 19.02.2020r. (sygn. akt III PZP 7/19).

Powódka pismem procesowym z dnia 28 września 2020r. wniosła o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarbu Państwa – I. (...) w O..

Postanowieniem z dnia 29.09.2020r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarb Państwa – (...) w O..

Wezwany do udziału w sprawie Skarb Państwa (...)w O. wniósł o oddalenie powództwa i domagał się zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Zdaniem pozwanego podstawą dochodzonego roszczenia nie może być art.170 ust. 4 ustawy pw KAS gdyż ma on zastosowanie tylko do sytuacji wygaśnięcia stosunku służby opisanego w ust.1 tego artykułu, czyli innej sytuacji faktycznej aniżeli w niniejszej sprawie. Podstawy zasądzenia dochodzonej kwoty nie może też stanowić przepis art.163ust.4 ustawy o Służbie Celnej, gdyż nie obowiązywał on od 1 marca 2017r.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka w Służbie Celnej pełniła służbę od 07.07.2004r. Otrzymała stopień starszego specjalisty (...)(...).

(okoliczności niesporne –potwierdzone: akta osobowe – cz.B)

Następnie od 01 marca 2017r. stała się funkcjonariuszem (...)(...)w związku z wejściem w życie ustawy z 16.11.2016r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej .

(niesporne)

Na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej pismem z 16 maja 2017r. złożono powódce propozycję zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej. Zaproponowano zatrudnienie na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku specjalisty w O. w II Referacie Kadr w (...) w O., z wynagrodzeniem zasadniczym według mnożnika 2,263 kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej. Powódka miała pracować w pełnym wymiarze czasu pracy i poza wynagrodzeniem zasadniczym otrzymywać dodatek za wieloletnią pracę.

Powódka przyjęła zaproponowane warunki zatrudnienia i od dnia 01 czerwca 2017r. wykonuje swoje obowiązki jako pracownik korpusu służby cywilnej.

(niesporne –potwierdzone: akta osobowe – cz. B: propozycja k.142-142v)

Wynagrodzenie powódki obliczane jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosiło 4945,68 zł.

(zaświadczenie k.39)

Ustalony stan faktyczny wynikał z dokumentów i nie był sporny. Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, albowiem nie było żadnych kwestii spornych wymagających wyjaśnienia przy pomocy takiego dowodu. Dowody przeprowadza się na okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia (art.227 kpc). Fakty przyznane przez stronę przeciwną dowodu nie wymagają (art.229 kpc).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i podlegało oddaleniu.

Na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (dalej ustawa o KAS), oraz ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej doszło do połączenia organów: celnych, skarbowych oraz kontroli skarbowej w jedną strukturę organizacyjną - Krajową Administrację Skarbową (dalej KAS).

Zgodnie z art.160 ust.4 ustawy pw (...) Izba Administracji (...)łączyła się z, mającymi siedzibę w tym samym województwie, izbą celną i urzędem kontroli skarbowej. (...), z dniem 1 marca 2017r. wstępowała we wszelkie prawa i obowiązki urzędów celnych mających siedzibę w tym samym województwie, bez względu na charakter stosunku prawnego, z którego te prawa wynikały (art.160ust.9 ustawy pwKAS).

Powód był funkcjonariuszem celnym pełniącym służbę w (...) w O..

Zgodnie z art.165 ust.7 ustawy z 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające KAS dyrektor izby administracji skarbowej składał odpowiednio pracownikom oraz funkcjonariuszom, w terminie do dnia 31 maja 2017 r., pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby, która uwzględnia posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania. Artykuł 170 ust. 1 ww. ustawy stanowił, że stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS wygasają:

- z dniem 31 sierpnia 2017r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r., nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby,

- po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r. W takim przypadku pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługiwały świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3 tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1799).

Powód dochodził od pozwanego wypłaty odprawy w wysokości sześciomiesięcznego uposażenia. Wskazywał, że stosunek służby uległ zakończeniu. Sąd podziela stanowisko wyrażone w powołanej przez powoda uchwale Sądu Najwyższego z 19 lutego 2020r. sygn. akt III PZP 7/19, że stosunek pracy, który jest stosunkiem prawa prywatnego (cywilnego) odróżnić należy od administracyjnoprawnego stosunku służby funkcjonariusza służby celno- skarbowej. Na gruncie podobnego stanu faktycznego Sąd Najwyższy trafnie wskazał, że zawierając umowę o pracę strony stosunku służbowego jednocześnie przyjmują, iż ulega zakończeniu dotychczasowy administracyjnoprawny stosunek służbowy funkcjonariusza służby celno-skarbowej. Nie jest to jednak „przekształcenie”, w którym nowy stosunek pracy zastępuje poprzedni, czyli przykładowo jak w odnowieniu z art.506 kc, lecz sytuacja, w której poprzedni stosunek służby ulega zakończeniu i strony zawierają nowy (odrębny) stosunek prawny (stosunek pracy). Sąd Najwyższy słusznie uznał zatem, że takiemu funkcjonariuszowi Skarb Państwa – (...) powinien wydać świadectwo służby. Zasadniczo rację ma zatem powód, wskazując, że stosunek służby, który łączył go z pozwanym, uległ zakończeniu.

Wyjaśnić jednak trzeba, że sąd może uwzględnić powództwo o zapłatę jeżeli obowiązek zapłaty określonej kwoty wynika z umowy stron bądź z ustawy. Niewątpliwie stron nie łączyła umowa na mocy której pozwana zobowiązała się do zapłaty odprawy. Powód jako podstawę dochodzonej kwoty wskazywał przepis art.170 ust.4 ustawy pw KAS ewentualnie art. 163 ust 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej.

Zdaniem sądu żaden z wymienionych przepisów nie uzasadnia jednak zasądzenia dochodzonej odprawy.

Artykuł 170 ust.4 ustawy pw KAS dotyczy odmiennej sytuacji faktycznej od tej, w jakiej znalazł się powód. Prawo do odprawy na mocy ww. przepisu przysługuje bowiem funkcjonariuszowi, który bądź nie otrzymał propozycji służby/pracy bądź ich nie przyjął. Funkcjonariusz, któremu nie złożono propozycji pracy/służby traci źródło dochodu. Nie ma przy tym na to żadnego wpływu. Sytuacja funkcjonariusza, który nie przyjął propozycji pracy/służby różni się o tyle, że to od jego decyzji zależało to, że dalej nie będzie pełnił służby/świadczył pracy. Zaznaczyć w tym miejscu warto, że z reguły warunki pracy na tyle różniły się od dotychczasowych warunków służby, że adresat propozycji, nie zdecydował się na jej przyjęcie. Skutek w jednym i drugim przypadku był jednak taki sam, to jest zakończenie stosunku służby i nie kontynuowanie zatrudnienia w (...).

Skonstatować zatem można, że warunkiem prawa do odprawy jest po pierwsze zakończenie stosunku służby i po drugie brak ciągłości pracy w administracji skarbowej, oczywiście już na podstawie umowy o pracę.

Odmienne wyglądała sytuacja prawna powoda, który przyjął propozycję pracy. Stosunek służby został wprawdzie zakończony (spełniony został pierwszy z wyżej wskazanych warunków), jednak jednocześnie został nawiązany stosunek pracy. Wystąpiła zatem ciągłość służby i pracy, a więc sytuacja zbliżona pod względem faktycznym (nie prawnym – szerzej uchwała SN z 19.02.2020r. III PZP 7/19) do zmiany podmiotowej po stronie pracodawcy w zatrudnieniu pracowniczym, o której mowa w art.23¹kp. W ocenie sądu powyższe względy zdecydowały, że funkcjonariuszom, którzy znaleźli się w podobnej sytuacji faktycznej jak powód, ustawodawca nie zagwarantował prawa do odprawy.

Reasumując, prawa do odprawy nie można wywodzić poprzez analogiczne potraktowanie powoda, jak funkcjonariuszy o których mowa w art.170 ust.1 ustawy pw KAS. Nie przekonuje też argument, że funkcjonariusz o którym mowa w art.170 ust.1 ww. ustawy może, choćby po jednym dniu przerwy, zostać ponownie zatrudniony w administracji skarbowej, a mimo to nie traci prawa do odprawy. Zważyć jednak trzeba, że nie otrzymując propozycji pracy lub odrzucając taką propozycję funkcjonariusz nie ma pewności co do dalszego zatrudnienia oraz nie zna ewentualnych nowych warunków zatrudnienia. Wskazać warto, że zbliżona sytuacja występuje w przypadku prawa do emerytury po przerwie w zatrudnieniu u tego samego pracodawcy. W tym wypadku, aby otrzymać świadczenie wystarczy rozwiązanie stosunku pracy i ponowne zatrudnienie dnia następnego. Zawarcie kolejnej umowy zawsze jednak zależy od woli dwóch stron.

Podstawą uwzględnienia powództwa nie mógł być również przepis art. 163 ust.1 ustawy o Służbie Celnej. Jak wskazano „powód nie ma prawa do odprawy pieniężnej na podstawie art. 170 ust. 4 przepisów ustawy wprowadzającej KAS, zgodnie z którym w przypadku, o którym mowa w ust. 1 (a więc wygaśnięcie wobec braku propozycji kontynuacji stosunku służby, bądź stosunku pracy albo wobec nieprzyjęcia zaproponowanych warunków) pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3.

Przepis art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej KAS dotyczy:

- a) osób będących pracownikami służby cywilnej, do których mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej,
- b) pracowników spoza służby cywilnej, do których mają zastosowanie przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych, oraz
- c) funkcjonariuszy służby celno-skarbowej (do 1 marca 2017 r. funkcjonariusze służby celnej).

Regulacje prawne dotyczące funkcjonariuszy zawierała ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, obecnie zaś obowiązuje w tej kwestii ustawa o KAS. W obu tych aktach prawnych występuje pojęcie "zniesienie jednostki organizacyjnej".

Zgodnie z art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej, przysługuje odprawa na zasadach i w wysokości określonych w ust. 1-3 (t.j. jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia, zwiększana o 20% miesięcznego uposażenia za każdy rok pełnienia służby ponad 5 lat nieprzerwanej służby, nie więcej niż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia). Podobny zapis znajduje się w ustawie o KAS. (...)

Skoro zatem nie doszło do wygaśnięcia stosunku służby w rozumieniu art. 170 ust. 1, powód nie nabył prawa do odprawy, zgodnie z art. 170 ust. 4” w zw. z art. 163 ust. 4 ustawy z dnia 27.08.2009r. o Służbie Celnej (wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 13.09.2019r. VIII Pa 83/19). Nadto, w dacie zakończenia stosunku służby przez powoda ustawa ta nie obowiązywała, a ustawodawca wyjątkowo – do osób o których mowa w art.170ust.1 ustawy pw KAS

– dopuścił pośrednie tylko stosowanie jej zapisów. Jest to zatem wyjątek od reguły i nie sposób interpretować go w sposób rozszerzający, przyjmując że przepisy nieobowiązującej ustawy mają zastosowanie do funkcjonariuszy, którzy przyjęli propozycję pracy w (...).

Kolejnym przepisem, który w ocenie powoda może uzasadniać jego żądanie, jest art. 250 ust. 4 ustawy o KAS. Stanowi on, że funkcjonariuszowi służby stałej, zwolnionemu ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej KAS, przysługuje odprawa na zasadach i w wysokości określonych w ust. 1-3. Jest to rozwiązanie analogiczne do regulacji określonej w art.163 uchylonej ustawy o Służbie Celnej. Przepis ten nie znajdzie jednak zastosowania, gdyż przyczyną zwolnienia powoda ze służby nie było zniesienie lub reorganizacja jednostki KAS. Jednostki organizacyjne KAS zostały dopiero utworzone ustawą z 16.11.2016r. o Krajowej Administracji Skarbowej, a więc raczej ma pozwany, wskazując że ww. przepis zastosowanie znaleźć może dopiero w przyszłości.

Uwzględniając wszystkie opisane okoliczności, sąd oddalił powództwo.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto o treść art.102 kpc. Sąd ocenił, iż w przedmiotowej sprawie zachodzi szczególny przypadek uzasadniający nieobciążanie strony przegrywającej kosztami procesu. Powód bez podania przyczyn, wyjaśnienia nie otrzymał propozycji dalszej służby, lecz propozycję pracy. Ustawodawca mało czytelnie sformułował też przepisy ustawy przepisy wprowadzające ustawę o KAS, jak również przepisy samej ustawy o KAS co powodowało rozbieżności w orzecznictwie zarówno sądów administracyjnych, jak i sądów powszechnych. Efektem powyższego są liczne spory sądowe, a orzecznictwo sądów nie jest w tym zakresie jeszcze ukształtowane. Niejasność przepisów regulujących stosunek służbowy a następnie stosunek pracy skłoniły powoda do wystąpienia na drogę sądową. Pozwana we wszystkich podobnych sprawach przytacza podobną argumentację, a zatem nakład pracy pełnomocnika poświęcony na przygotowanie jednej odpowiedzi na pozew może być wykorzystywany w kolejnych procesach. Opisane okoliczności uzasadniały nieobciążanie powoda kosztami procesu.

sędzia Grażyna Giżewska-Rozmus